

**I Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Branżowa
GEOTURYSTYKA I TURYSTYKA UZDROWISKOWA W REGIONIE
GEOLOGIA – ZDROWIE - EKOLOGIA
Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Nowym Targu
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica
w Krakowie
17-18 kwiecień 2015 r.**

**Cieplica w Jaszczurówce przyczynkiem do rozwoju kąpielisk
geotermalnych i sportów wodnych na Podhalu**

DR MACIEJ BARANIAK

email: maciek.galop@op.pl

Rozpropagowanie Zakopanego na przełomie XVIII i XIX w. przez pierwszych pionierów tatrzańskiej nauki i eksploracji Stanisława Staszica i Baltazara Hacęta zaowocowało napływem pierwszych turystów, a także pospolitych letników ze wszystkich zaborów pod Giewont.

Wśród odwiedzających Zakopane sporą grupę zaczęli stanowić rekonwalescenci i ludzie chorzy zwłaszcza na gruźlicę, których przyciągało czyste powietrze, duże nasłonecznienie i słynna kuracja żętycą. Z punktu widzenia lecznictwa Zakopane zaczęto dostrzegać dopiero po odkryciu w 1844 r. przez Ludwika Zeisznera znanego mineralologa i paleontologa złóż wody termalnej w zakopiańskim przysiółku Jaszczurówka. Krakowska Komisja Balneologiczna w oparciu o wyniki badań naukowych podjęła rozmowy z właścicielem terenu hr. Adamem Uznańskim które miały na celu doprowadzić do zagospodarowania cieplicy i utworzenia w Jaszczurówce Zakładu Zdrojowo-Kąpielowego. Już w 1862 r. została oddana do użytku pierwsza prymitywna niecka kąpielowa cembrowana drewnem, właściwy Zakład Kąpielowy powstał w 1887 r., kiedy wybudowano trzy baseny kąpielowe i budynek pensjonatowy z restauracją. Wody Jaszczurówki cieszyły się wielkim uznaniem miejscowej ludności i przyjezdnych jako uniwersalny środek na różne dolegliwości, a także jako miejsce spotkań towarzyskich. W 1931 r. hr. A. Uznański wydzierżawił cieplicę w zakopiańskiej Jaszczurówce Włodzimierzowi Berberyuszowi i znanej gwiazdzie scen operowych Marii Budziszewskiej, pseudonim „Stamary”. Od tej chwili nastąpił intensywny rozwój cieplicy i zmiana jej funkcji z leczniczej na rekreacyjno-sportową.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego na Jaszczurówce odbyło się szereg zawodów sportowych w pływaniu, piłce wodnej, skokach do wody, organizowano także pokazy pt. „Humor w wodzie”.

Po II Wojnie Światowej baseny na Jaszczurówce nigdy już nie powróciły do dawnej świetności. W 1957 r. po działaniach wiertniczych, które doprowadziły do połączenia źródeł termalnych z wodami Olczyskiego Potoku temperatura cieplic spadła do 18⁰C.

Idąc śladem XIX wiecznych odkrywców, począwszy od 1960 r. prowadzono na Podhalu szeroko zakrojone poszukiwania wód geotermalnych, w wyniku których ustalono iż w tzw. „Niece Podhalańskiej” istnieją najkorzystniejsze warunki eksploatacji wód termalnych w Polsce. Do 2013 r. wykonano na tym terenie 15 odwiertów, z których uzyskano wody termalne o różnej temperaturze i wydajności. Wody termalne „Niecki Podhalańskiej” eksploatowane są obecnie w pięciu ośrodkach rekreacyjnych w: Bańskiej Niżnej, Białce Tatrzańskiej, Bukowinie Tatrzańskiej, Zakopanem i Polanie Szymoszkowej oraz wykorzystywane do celów grzewczych przez PEC Geotermia Podhalańska.

Podsumowując należy stwierdzić iż powstanie kąpielisk termalnych począwszy od XIX wiecznej Jaszczurówki znacznie wpłynęło na wzbogacenie oferty turystycznej regionu, duże zainteresowanie tego typu formą lecznictwa i wypoczynku oraz coraz większa ilość nowopowstałych kąpielisk termalnych powoduje iż Podhale staje się coraz bardziej zauważalnym kurortem na mapie Europy.